

Omvårdnadsförvaltning

Tjänsteskrivelse

2023-06-01
ON/2022:1

Budgetuppföljning per april 2023

Förslag till beslut

Omvårdnadsnämnden tar del av budgetuppföljning per april 2023.

Sammanfattning

Omvårdnadsnämnden kommer under året tillhandahålla ergonomiska arbetskor till vård och omsorgspersonal med regelbunden anställning inom Humaniora hemtjänst och äldreboendet Skoga.

Från och med 1 juli blir rollen undersköterska (USK) en skyddad yrkestitel. Ett bevis kommer behövas för att ha rätt att använda titeln undersköterska inom vård och omsorg. Samma dag införs även lagkrav om att ha en fast omsorgskontakt i hemtjänsten.

Chefer och nyckelpersoner inom omvårdnadsnämnden, både inom egen regi och privata utförare har gått en gemensam utbildning i förändringsledning som avslutades i april och var mycket uppskattad.

Även äldreomsorgslyftet fortgår och nämnden har 29 deltagare som går utbildning till att bli undersköterska och 21 stycken av dessa blir klara med utbildningen i år.

En del av Berga äldreboende kommer temporärt stängas ner på grund av stambyte.

LSS gruppboende Parkvägen flyttar till Hagalundsgatan 17 på grund av utbyggnad av befintlig skolverksamhet.

Arbetet med att införa Life Care HSL är påbörjad och kommer införas på våra verksamheter innevarande år.

Seniorträffsverksamheten utvecklas vidare i samverkan med förvaltningen för arbetsmarknad, kultur och fritid och pensionärsföreningarna. Målet är att nå ut till fler, att bibehålla och eller förbättra hälsan samt minska den ofrivilliga ensamheten hos stadens seniorer. Ett led i den riktningen är att alla som är 65 år och äldre numer kan låna teknisk utrustning på biblioteket i Solna centrum och även få hjälp av nämndens digitala fixare.

Arbetet med nämndmål och nämnduppdrag pågår enligt plan.

Nämndens nettokostnader uppgår till 306,3 mkr vilket är en ökning med 17,4 mkr (6 %) jämfört med föregående år. Förändringen förklaras av indexering mellan åren, löneökning, inflation och

ökad kostnad för turbundna resor samt fler som bor på våra omvårdnadsboenden inom särskilt boende för äldre.

Periodens budgetavvikelse 6,5 mkr (2%) förklaras av att nämndens budget är fördelad i tolfte delar vilket betyder att pris- och löneökningar kommer att påverka resterande period. Omvårdnadsnämndens prognos ligger i paritet med budget.

I jämförelse med föregående år har omvårdnadsnämnden inte gjort några investeringar men bedömer att nämndens prognos för året kommer ligga i nivå med budget.

Veronica Hässelborg
tf Förvaltningschef

SOLNA STAD

Budgetuppföljning april 2023

OMVÅRDNADSNÄMNDEN

ON/2022:1 behandlas på Omvårdnadsnämnden den 20 juni 2023

Innehållsförteckning

Förvaltningsberättelse.....	3
Sammanfattning.....	3
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	3
Mål och uppdrag.....	4
Ekonomisk analys.....	4

Förvaltningsberättelse

Sammanfattning

Omvårdnadsnämnden kommer under året tillhandahålla ergonomiska arbetsskor till vård och omsorgspersonal med regelbunden anställning inom Humaniora hemtjänst och äldreboendet Skoga.

Från och med 1 juli blir rollen undersköterska (USK) en skyddad yrkestitel. Det innebär att det kommer att behövas ett bevis för att ha rätt att använda titeln undersköterska inom vård och omsorg. Samma dag införs även lagkrav om att ha en fast omsorgskontakt i hemtjänsten.

Chefer och nyckelpersoner inom omvårdnadsnämnden, både inom egen regi och privata utförare har gått en gemensam utbildning i förändringsledning som avslutades i april och var mycket uppskattad.

Även äldreomsorgslyftet fortgår och nämnden har 29 deltagare som går utbildning till att bli undersköterska och 21 stycken av dessa blir klara med utbildningen i år.

En del av Berga äldreboende kommer temporärt stängas ner på grund av stambyte

LSS gruppboende Parkvägen flyttar till Hagalundsgatan 17 på grund av utbyggnad av befintlig skolverksamhet.

Arbetet med att införa Life Care HSL är påbörjad och kommer införas på våra verksamheter innevarande år.

Seniorträffsverksamheten utvecklas vidare i samverkan med förvaltningen för arbetsmarknad, kultur och fritid och pensionärsföreningarna. Målet är att nå ut till fler, att bibehålla och eller förbättra hälsan samt minska den ofrivilliga ensamheten hos stadens seniorer. Ett led i den riktningen är att alla som är 65 år och äldre numer kan låna teknisk utrustning på biblioteket i Solna centrum och även få hjälp av nämndens digitala fixare.

Arbetet med nämndmål och nämnduppdrag pågår enligt plan.

Nämndens nettokostnader uppgår till 306,3 mkr vilket är en ökning med 17,4 mkr (6 %) jämfört med föregående år. Förändringen förklaras av indexering mellan åren, löneökning, inflation och ökad kostnad för turbundna resor samt fler som bor på våra omvårdnadsboenden inom särskilt boende för äldre.

Periodens budgetavvikelse 6,5 mkr (2%) förklaras av att nämndens budget är fördelad i tolfte delar vilket betyder att pris- och löneökningar kommer att påverka resterande period.

Omvårdnadsnämndens prognos ligger i paritet med budget.

I jämförelse med föregående år har omvårdnadsnämnden inte gjort några investeringar men bedömer att nämndens prognos för året kommer ligga i nivå med budget.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Styrningen i Solna stad utgår från ett system för samlad ekonomi- och verksamhetsstyrning samt gällande lagstiftning, föreskrifter och nationella mål för den kommunala verksamheten. Utgångspunkten är en sammanhållen målstyrning, där kommunfullmäktige anger inriktning och ekonomiska ramar för styrelse och nämnder. Det sker i Solna stads verksamhetsplan och budget, som är stadens främsta styrdokument. Den årliga verksamhetsplanen och budget kompletteras inom vissa områden med andra styrande dokument som policyer, strategier, riktlinjer, planer och program.

Styrelse och nämnder ska, med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktning, precisera och fastställa en verksamhetsplan och budget utifrån föreslagna ekonomiska ramar. Hänsyn ska tas till viktiga förändringar i omvärlden såsom ändringar i lagstiftningen och förändringar i befolkningsstrukturen. Styrelse och nämnder ska till sin verksamhetsplan och budget besluta om internkontrollplan och konkurrensplan för verksamheten.

Utifrån styrelsens och nämndernas mål samt ekonomiska ramar ska förvaltningsledningen utarbeta verksamhetsplan och budget i dialog med sina enheter. Enheterna ska arbeta fram sina mål/aktiviteter, vilka i sin tur ska brytas ned till individuella mål/aktiviteter för varje medarbetare. Målen/aktiviteterna tydliggör medarbetarens ansvar och befogenhet i det gemensamma arbetet med att uppnå enhetens, nämndens och stadens mål.

I Solna stads styr- och uppföljningssystem ingår uppföljning och utvärdering. Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten följs upp och utvärderas i den omfattning som krävs för att ha en god kontroll. Befarade

avvikelser, som inte är ringa, ska omgående informeras kommunstyrelsen som har uppsikt över nämndernas verksamhet, uppföljning och utvärdering. Uppföljning och utvärdering för Solna stad behandlas av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige per 30 april, 31 augusti (delårsrapport) och 31 december (årsredovisning). De övergripande målen, nämndmålen och uppdragen samt stadens finansiella mål följs främst upp i delårsrapporten och i årsredovisningen.

Solna stads verksamhet bedrivs i vissa delar i aktiebolag, kommunalförbund eller stiftelseform. Kommunfullmäktige utser ledamöter till bolagsstyrelser och stiftelser samt utser ledamöter till förbundsfullmäktige för kommunalförbunden. Kommunfullmäktige väljer också ägarombud till bolagsstämmor. Kommunstyrelsen ansvarar för att företagen sköter verksamheten på ett ändamålsenligt sätt och att tillräcklig samordning sker med övrig kommunal verksamhet. Stadens styrning utgår ifrån lagstiftning inom området och de styrdokument som särskilt utfärdats av kommunfullmäktige i form av företagspolicy, bolagsordningar, ägardirektiv, särskilda direktiv, avtal eller förbundsordningar och medlemsdirektiv.

Uppsiktsplikten fullgör kommunstyrelsen genom att krav ställs på företagen om att lämna löpande information från sin verksamhet enligt ett fastställt rapporteringssystem. Koncernredovisning upprättas per sista augusti och sista december. För stiftelser gäller särskilda stadgar. Ägarförhållandena varierar i de olika bolag/förbund som ingår i Solna stads koncern och därmed formerna för uppsikt.

Omvårdnadsnämndens ansvarsområden

Omvårdnadsnämnden ansvarar för stadens äldreomsorg samt för omsorg om personer med funktionsnedsättning. Ansvarsområdet omfattar myndighetsutövning och verksamheterna styrs i stor utsträckning av socialtjänstlagen (SoL), hälso- och sjukvårdslagen (HSL) samt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Bland de verksamheter som nämnden ansvarar för finns boende, omsorg och service i ordinärt boende, daglig verksamhet, dagverksamhet, hälso- och sjukvård inom LSS-området med mera.

Mål och uppdrag

Kommunfullmäktige har i Solna stads verksamhetsplan och budget 2023 med inriktning för 2024-2025 beslutat om nämndmål och uppdrag för nämnderna.

Nämndmål

Nämndmål
Solnabor som bor på vård- och omsorgsboende ska känna sig trygga, nöjda och få ett gott bemötande.
Solnabor som har hemtjänst ska ha möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden.
Solnabor med funktionsnedsättning ska kunna leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro.
Den besvärande ensamheten bland solnabor, som har hemtjänst eller som är boende på vård- och omsorgsboende, ska minska.

Arbetet med nämndmålen pågår enligt plan.

Uppdrag

Uppdrag
Omvårdnadsnämnden får i uppdrag att utarbeta en anhörigpolicy som klargör hur staden kan erbjuda stöd till anhöriga som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk, funktionsnedsatt eller äldre, och vad som krävs för att få tillgång till stödet.
Omvårdnadsnämnden får i uppdrag att genomföra en översyn av styrmodellen för hemtjänsten med inriktningen att skapa utrymme för den enskilde och biståndsbedömaren att planera beviljade insatser och tidsåtgång utifrån behov och önskemål.

Arbete med nämndens uppdrag pågår enligt plan.

Ekonomisk analys

Driftredovisning

Verksamhetens nettokostnader uppgår till 306,3 mkr, vilket är en ökning med 16,4 mkr (6 %) jämfört med föregående år.

Nämndens intäkter ger en minskning med 4,8 mkr (8,1%) jämfört med föregående år vilket förklaras nedan.

Taxor och avgifter har ökat sina intäkter med 0,9 mkr (9,3 %) på grund av årlig prisjustering och fler

omsorgstagare jämfört med föregående år. Hyror och arrenden har ökat med 0,3 mkr (2,6 %), vilket förklaras av årlig prisjustering och fler omsorgstagare jämfört med föregående år. Bidrag har i perioden minskat med 6,5 mkr (26,6 %) vilket förklaras av att nämnden återför bidrag utifrån när kostnaden kommer in vilket sker senare i år jämfört med 2022. Övriga intäkter har ökat med 0,9 mkr (13,6%) vilket förklaras av indexering och fler omsorgstagare jämfört med föregående år.

Nämnden har 12,6 mkr (3,6%) i ökad kostnad jämfört med föregående år vilket förklaras nedan.

Nämndens personalkostnader har ökat med 2 mkr (2,2%) vilket förklaras av årlig lönerrevision. Köp av verksamhet har ökat med 4,9 mkr (2,3%) på grund av prisjustering och fler omsorgstagare jämfört med tidigare år. Lokalkostnader har ökat med 0,6 mkr (2%) på grund av prisjusteringar. Övriga kostnader visar en kostnadsökning med 4,4 mkr (28,2 %) jämfört med föregående år vilket förklaras av en kostnadspost motsvarande 5 mkr från Försäkringskassan ej kom in i samma period jämfört med föregående år.

Nämndens budgetavvikelse uppgår till 6,5 mkr (2,2 %) i lägre nettokostnad vilket förklaras nedan.

Taxor och avgifter, hyror och arrenden ligger i nivå med budget. Bidrag har ett underskott på 1,9 mkr och förklaras av att omvårdnadsnämnden intäktför bidrag i samband med att kostnaden kommer in vilket för innevarande år sker senare under året. Övriga intäkter ger 0,6 mkr högre intäkt jämfört med budget utifrån att nämnden har haft fler omsorgstagare i kombination med en högre indexering jämfört med budgeterad nivå.

Personalkostnader har 3,4 mkr (3,7%) i högre kostnad jämfört med budget, vilket förklaras av personal som gått utbildning och därmed behöver ersättas av vikarier vilket finansieras av stimulansmedel. Köp av verksamhet har 6,9 mkr lägre kostnad jämfört med budget vilket bland annat beror på att prisjusteringar inte har fallit ut fullt ut i perioden. Lokalkostnader har 0,4 mkr vilket beror på att omvårdnadsförvaltningen har en kostnad initialt i perioden för ett LSS boende som under året går över till annan verksamhet. Övriga kostnader ligger 1,9 mkr (10,3%) över budget vilket förklaras av kvartalsfakturor som ej är periodiserade i rätt period.

Resultaträkning (mkr)	2023	2022	% 23/22	Budget-avvikelse	Budget	Prognos	Prognos-avvikelse
Taxor och avgifter	10,6	9,7		0,0	31,8	31,8	0,0
Hyror och arrenden	11,8	11,5		0,0	35,3	35,4	0,1
Bidrag	24,4	30,9		-1,9	79,0	85,6	6,6
Försäljning av verksamhet	0,4	0,8		-0,1	1,3	1,2	-0,1
Övriga intäkter	7,5	6,6		0,6	20,8	22,5	1,7
Summa intäkter	54,6	59,4	-8,1 %	-1,4	168,1	176,5	8,4
Personalkostnader	-93,0	-91,0		3,4	-289,2	-292,0	-2,8
Köp av verksamhet/tjänster	-219,2	-214,0		6,7	-677,6	-677,6	0,0
Lokalkostnader	-28,6	-27,7		-0,4	-84,9	-84,9	0,0
Kapitalkostnader	-0,2	-0,4		0,0	-0,5	-0,5	0,0
Övriga kostnader	-20,0	-15,3		-1,9	-54,4	-60,0	-5,6
Summa kostnader	-361,0	-348,4	3,6 %	7,9	-1 106,6	-1 115,0	-8,4
Verksamhetens nettokostnader	-306,3	-288,9	6,0 %	6,5	-938,5	-938,5	0,0

Nämndens helårsprognos är ett utfall i enlighet med budget.

Verksamheter

Verksamheter (mkr)	2023	2022	% 23/22	Budget-avvikelse	Budget	Prognos	Prognos-avvikelse
Äldreomsorg Hemtjänst	-65,0	-62,9		-1,3	-198,8	-199	-0,2
Äldreomsorg Särskilt boende	-137,1	-129		-4,2	-423,7	-425,2	-1,5
Insatser enl. LSS	-80	-77,5		-0,8	-242,4	-240	2,4
Insatser personer med funktionshinder	-1,6	-1,8		-0,4	-5,9	-5,9	0,0
Turbundna resor	-4,5	-2,6		0,9	-11	-13	-2
Förvaltningsgemensam verksamhet	-18,1	-15,1		-0,8	-56,7	-55,4	1,3
Verksamhetens nettokostnad							0
Verksamhetens nettokostnader	-306,3	-288,9	6,0	-6,6	-938,5	-938,5	0,0

Hemtjänstens nettokostnader uppgår till 65 mkr vilket är en ökning med 2,1 mkr. Förändringen förklaras av indexering mellan åren samt fler omvårdnadstimmar jämfört med samma period i föregående år.

Särskilt boende har ökat med 8,0 mkr och beror på ökat antal platser inom särskilt boende och indexering mellan åren.

Insatser enligt LSS har ökat med 2,4 mkr och förklaras av indexering mellan åren.

Insatser med personer med funktionshinder har minskat 0,2 mkr mellan åren men kommer att öka inför nästkommande period.

Turbundna resor har ökat med 2 mkr på grund av färre resor under föregående år på grund av pandemin.

Förvaltningsgemensam verksamhet ligger 3 mkr högre jämfört med föregående år vilket förklaras av kostnader som ej har periodiserats fullt ut.

Periodens budgetavvikelse uppgår till 6,6 mkr lägre i kostnad vilken generella förklaringen är att nämnden i perioden inte har haft full påverkan av tjänsteköp, indexering och lönekostnader som kommer fall ut senare under året.

Nämndens helårsprognos ger 938,5 mkr och är i paritet med budgeterad nivå.

Investeringsredovisning

I jämförelse med föregående år har omvårdnadsnämnden inte gjort några investeringar men bedömer att nämndens prognos för året kommer ligga i nivå med budget.

Investeringsredovisning (mkr)	2023	2022	Differens 23/22	Återstår av årsbudget	Budget	Prognos	Prognosavvikelse
Verksamhetens investeringar	0,0	0,6	-0,6	1,5	1,5	1,5	0,0

Omvårdnadsförvaltningen

Tjänsteskrivelse

2023-05-29
ON/2023:59

Yttrande över motion av Samuel Klippfalk (KD) och Lars Råden (M) om att införa språklyft för äldreomsorgens personal

Förslag till beslut

Omvårdnadsnämnden överlämnar tjänsteskrivelsen som sitt yttrande och föreslår kommunfullmäktige att anse motionen besvarad.

Sammanfattning

Den 3 april 2023 väckte Samuel Klippfalk (KD) och Lars Råden (M) en motion om att införa ett språklyft för äldreomsorgens personal. Motionen menar att personal inom äldreomsorg måste kunna förstå brukarens behov och önskemål så att denne känner tillit, välbefinnande och trygghet. Tydlig kommunikation är särskilt viktig för äldre med nedsatt hörsel eller demensdiagnos. Otillräckliga språkkunskaper kan leda till att den äldre ger upp på kommunikationen och blir mer ensam och isolerad.

I motionen föreslås kommunfullmäktige att besluta:

att Socialstyrelsens stöd för att underlätta för språkbedömning tillämpas på adekvat sätt i samtlig nyanställning av personal inom äldreomsorg (såväl offentligt driven som privat) i Solna

att all personals (såväl offentligt driven som privata utförare) språkkunskaper kartläggs i enlighet med Socialstyrelsens stöd för att underlätta för språkbedömning och att undervisning sker där kunskapsluckor identifierats.

Omvårdnadsförvaltningens yttrande över motionen

Förvaltningen ser positivt på att vidta åtgärder för att utveckla det svenska språket på arbetsplatserna. Förvaltningen anser att arbete för att utveckla språkkompetensen behöver ske systematiskt och utgå från Kompetensstrategin för medarbetare inom äldreomsorg som omvårdnadsnämnden har antagit (ON/2021:65). Detta innebär att arbetet behöver omfatta såväl andraspråkstalare som strukturer, ledning och organisation.

Bakgrund till yttrandet

En stor andel av medarbetare inom äldreomsorgen är andraspråkstalare. Detta i kombination med det stora rekryteringsbehovet ställer krav på att minska de språkliga och kommunikativa barriärerna så att kompetens- och resursbehovet kan tillgodoses.

Kommuner runt om i landet har på senare tid vidtagit åtgärder för att höja medarbetarnas kunskap i det svenska språket. Bland satsningar kan verksamhetsförlagd undervisning, kartläggning av medarbetarnas kunskap i svenska språket och lärarledd undervisning nämnas. Resultaten har inte kunnat mätas men upplevelsen är att åtgärderna inte har gett önskat effekt. Av Göteborg stads arbeteⁱ med språkmedvetenhet på arbetsplatsen framkommer det att det finns risk för att missförstånd och brister alltid ses som resultat av bristande språkförmåga hos en anställd, när det många gånger handlar om generell eller specifik yrkeskompetens eller att människor har olika kulturella referensramar kring saker som mat, städning, högtider, omsorg, omvärldskunskap med mera. Om man inte är noggarna med att analysera och definiera vad som orsakar missförstånd eller brister i kvalitet så kan det leda till att man vidtar fel åtgärder för att komma till rätta med bristerna. Insatserna behöver kombinera både språk- och kunskapsutveckling och då är det viktigt att arbeta med en bred arsenal av åtgärder och insatser för att stärka den språkliga förmågan, och inte genomföra isolerade utbildningsinsatser enbart i språket.

Enligt Socialstyrelsenⁱⁱ kan språkutvecklande arbete inte enbart utgå från bedömning av medarbetarnas språkkunskaper. Man behöver även bedöma arbetsplatsens kapacitet att stötta medarbetare i den fortsatta språkutvecklingen. Det behövs strukturer som stöttar språkutvecklingen på jobbet, och skapar ett öppet och tillåtande klimat kring språkfrågor. Arbetet behöver ske på ett systematiskt sätt där effekten av olika satsningar och åtgärder regelbundet mäts och utvärderas.

I avtalet med utförarna inom äldreomsorg i Solna stad finns det krav på att alla medarbetare ska behärska svenska språket på ett sådant sätt att hen kan kommunicera med den enskilde, deras anhöriga, övrig personal samt för att skriftligt kunna föra den dokumentation som krävs av respektive yrkeskategori.

Omvårdnadsförvaltningen har vidtagit en rad olika åtgärder för att stödja cheferna och medarbetare i att språkutveckla arbetsplatsen, men dessa åtgärder behöver utvecklas och systematiseras. Förvaltningen anser att det är nödvändigt att lösa denna utmaning i samverkan med utförarna.

Så gott som samtliga verksamheter använder sig idag av enklare arbetsprov för att testa språkkompetensen vid rekrytering. Ett standardiserat verktyg tillämpas inte. Cheferna menar att ett standardiserat språktest riskerar att begränsa urvalet vid rekrytering, och i vissa fall sortera bort en kompetent medarbetare som exempelvis på grund av stress vid anställningsintervjun inte kunnat prestera. Detta kan medföra att rekrytering avbryts med personalbrist som följd.

För att underlätta kommunikationen har vissa verksamheter tagit fram samtalsmallar som kan användas vid samtal med boende och anhöriga. Vidare har det tagits fram textmallar som kan användas vid dokumentation. En del verksamheter har sett över de skriftliga rutinerna för att underlätta tillämpningen av dem. Solna har utbildat tre språkombudsutbildare för att utbilda språkombud på arbetsplatserna. En verksamhet i Solna har följt konceptet till fullo med goda resultat. Medarbetarna upplever att arbetsmiljön är bättre och risk för missförstånd har minskat. Förvaltningen fortsätter att ersätta utförarna för merkostnader som språkombudsutbildningarna

kan medföra och planerar att lyfta denna verksamhet som goda exempel för att uppmuntra fler att vilja arbeta enligt konceptet.

Förvaltningen har under 2021-2022 bedrivit ett projekt för att utveckla yrkessvenska inom hemtjänst. Ett 50-tal medarbetare inom hemtjänst har fått tillgång till ett utbildningsmaterial i poddformat där man tränar på vardagssvenska, yrkessvenska och olika uttryck. Utvärderingen visar att där det har funnits en engagerad ledning har poddarna använts. Det har i sin tur lett till goda förutsättningar för en språkutvecklande arbetsplats där språk finns med på agendan.

Arbete med språkutvecklande processer kräver en aktiv och engagerad ledning och motiverade medarbetare. Arbetet behöver fortlöpa efter att satsningar har gjorts för att den nya kunskapen ska få fäste hos medarbetaren.

Från och med den 1 juli 2023 finns det möjlighet för undersköterskorna att ansöka om bevis för att kunna använda yrkestiteln undersköterska. Samtliga undersköterskor behöver på ett eller annat sätt visa på att de bland annat uppfyller krav i det svenska språket. Socialstyrelsens bedömning av språkkompetensen kommer att vara vägledande för förvaltningen. När förvaltningen fått kännedom om utfallet kommer Socialstyrelsens Stöd för språkbedömning i undervisningen beaktas gällande vilka åtgärder som behöver vidtas för att rusta medarbetarna inom såväl offentligt driven som privat utförare att få bevis. För att skynda på den processen planerar förvaltningen att uppmuntra medarbetarna att ansöka om bevis mot en viss ersättning.

Förvaltningen anser att arbete för att utveckla språkkompetensen behöver ske systematiskt och utgå från Kompetensstrategin för medarbetare inom äldreomsorg som omvårdnadsnämnden har antagit (ON/2021:65). Detta innebär att arbetet behöver omfatta såväl andraspråkstalare som strukturer, ledning och organisation.

Veronika Hässelborg
Tf Förvaltningschef

Mona Zakeri
Kvalitetsutvecklare

Beslutet expedieras till:
Kommunstyrelsen

---

1 ⁱ Bilaga Språkförmåga i äldreomsorgen Information till verksamheter som ska använda stödet' sid 7-8
<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2023-2-8349-bilaga-information-till-verksamheter-som-ska-anvanda-stodet.pdf>

2 ⁱⁱ Bilaga Språkförmåga i äldreomsorgen Information till verksamheter som ska använda stödet' sid 8
<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2023-2-8349-bilaga-information-till-verksamheter-som-ska-anvanda-stodet.pdf>

3 Motion Bifogas.

Solna den 3 april 2023
Kommunfullmäktiges sammanträde

Motion om att införa ett språklyft för äldreomsorgens personal

Ett viktigt verktyg inom äldreomsorg är kommunikation, både mellan personal och äldre men även inom personalen. Detta gäller såväl den muntliga som den skriftliga kommunikationen, båda är viktiga för att personalen ska klara av sitt arbete på ett bra sätt. Tyvärr är personalens språkkunskaper många gånger undermåliga, vilket leder till frustration, otrygghet och risker för den äldre.

Personalen måste kunna förstå brukarens behov och önskemål så att denne känner tillit, välbefinnande och trygghet. Tydlig kommunikation är särskilt viktig för äldre med nedsatt hörsel eller demensdiagnos. Otillräckliga språkkunskaper kan leda till att den äldre ger upp på kommunikationen och blir mer ensam och isolerad.

Kommunikationsbrist kan även bli en hälsorisk: missförstånd kan innebära felaktig medicinering, felaktiga uppgifter i dokumentationen, eller att man missar tidiga symtom på en stroke, demens eller andra sjukdomar.

Den förra regeringen gav Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett stöd för att underlätta för verksamheter inom äldreomsorgen att bedöma om personalen har tillräcklig språkförmåga för de aktuella arbetsuppgifterna, som publicerades i februari 2023. Underlaget anger 26 kompetensmål och vilken språkförmåga som behövs för att uppnå dem.

Här finns stora utmaningar. Mellan 2021 och 2031 beräknas andelen personer över 80 år öka med nästan 50 procent i landet, samtidigt som andelen i yrkesför ålder endast ökar med 4 procent. Idag sysselsätter välfärden en fjärdedel av alla i arbetskraften, men på grund av skiftande demografi behöver hälften av alla i arbetskraften jobba inom välfärden framöver om vi fortsätter arbeta på det sätt vi gör idag. Behovet av personal är alltså enormt, och alla kommer inte kunna uppfylla språkraven. I en sådan prioritering måste framför allt de som arbetar vårdnära ha goda svenskkunskaper.

13 procent av landets kommuner har eller ska börja införa språktester för personalen inom äldreomsorgen. I Tidöavtalet slår den nya regeringen fast att språkrav för personal i äldreomsorgen ska utredas. Det behövs en kvalitetshöjning för äldreomsorgens personal i Solna redan idag. Första steget är en kartläggning av personalens språkkunskaper, för att sedan i steg två erbjuda utbildning i de delar där man ser luckor i personalens kunskaper.

Vi föreslår därför kommunfullmäktige besluta:

att Socialstyrelsens stöd för att underlätta för språkbedömning tillämpas på adekvat sätt i samtlig nyanställning av personal inom äldreomsorg (såväl offentligt driven som privat) i Solna

att all personals (såväl offentligt driven som privata utförare) språkkunskaper kartläggs i enlighet med Socialstyrelsens stöd för att underlätta för språkbedömning och att undervisning sker där kunskapsluckor identifierats.

Samuel Klippfalk
Kristdemokraterna

Lars Rådén
Moderaterna

Prognos för verksamheter inom omvårdnadsnämndens ansvarsområde 2024–2029

Förslag till beslut

Omvårdnadsnämnden tar del av prognosen.

Sammanfattning

Omvårdnadsförvaltningen erhåller befolkningsprognos för Solna stad två gånger årligen av stadsledningsförvaltningen. Omvårdnadsförvaltningen har upprättat en prognos över framtida behov av verksamheter inom omvårdnadsnämndens ansvarsområde: socialtjänst för äldre genom hemtjänst och vård- och omsorgsboende, samt stöd och service inom funktionshinderområdet.

- Enligt stadens befolkningsprognos för åren 2023–2029 från mars 2023 beräknas antalet personer över 65 år att öka från ca 13 100 till 14 000 år 2029.
- Sett till den demografiska utvecklingen bedöms behovet av vård- och omsorgsplatser öka något över de kommande åren. Den stora förändringen är att staden i dagsläget verkställer cirka 70 platser färre än vad tidigare prognoser har kunnat förutse, med anledning av pandemin. Bedömningen är att det kommer dröja ytterligare fem år innan antalet beslut om vård- och omsorgsboende är i nivå med innan pandemin. Inget talar i dagsläget för att behovet skulle öka i snabbare takt än den demografiska utvecklingen, utifrån förra årets och årets prognoser.
- Personer i behov av hemtjänst Solna beräknas öka med ca 13% från 2023 till 2029. Denna ökning medför att antalet hemtjänststimmar beräknas öka med 50 000 till ca. 470 000.
- Beträffande LSS-bostäder är den samlade bedömningen att Solna stad behöver öka kapaciteten med 4–5 platser årligen för att svara mot behoven. Den samlade bedömningen är att de planerade uppstarterna under de kommande åren, antalet platser i det fasta beståndet samt tillgång till platser inom valfrietssystemet svarar mot behovet.
- En framskrivning av den genomsnittliga frekvensen ger vid handen att behovet av platser i daglig verksamhet kan komma att öka med 4–5 per år. Eventuella variationer torde kunna hanteras inom valfrietssystemet för daglig verksamhet.
- Insatserna ledsagarservice, avlösarservice, korttidsvistelse och korttidstillsyn har de senaste tio åren varit i ungefärligt samma omfattning, mellan 30 och 50 personer erhåller respektive insats. För insatsen kontaktperson har antalet personer i gruppen minskat

väsentligt under senaste åren. För samtliga av ovanstående insatser är det svårt att göra prognoser då verksamheterna är i så små volymer. Därav antar omvårdnadsförvaltningen att utvecklingen kommer att följa befolkningsutvecklingen.

Handlingar

Bilaga 1. Prognos för verksamheter inom omvårdnadsnämndens ansvarsområde 2024–2029.

Veronika Hässelborg

Förvaltningschef

Cecilia From

Kvalificerad utredare

Patrik Ulander

Chef för staben för kvalitetsutveckling

Prognos för verksamheter inom omvårdnadsnämndens ansvarsområde 2024– 2029

Sammanfattning

Omvårdnadsförvaltningen erhåller befolkningsprognos för Solna stad två gånger årligen av stadsledningsförvaltningen. Omvårdnadsförvaltningen har genomfört en prognos över framtida behov av verksamheter inom omvårdnadsnämndens ansvarsområde: socialtjänst för äldre genom hemtjänst och vård- och omsorgsboende, samt stöd och service inom funktionshinderområdet.

- Enligt stadens befolkningsprognos för åren 2023–2029 från mars 2023 beräknas antalet personer över 65 år att öka från ca 13 100 till 14 000 år 2029.
- Sett till den demografiska utvecklingen bedöms behovet av vård- och omsorgsplatser öka något över de kommande åren. Den stora förändringen är att staden i dagsläget verkställer cirka 70 platser färre än vad tidigare prognoser har kunnat förutse, med anledning av pandemin. Bedömningen är att det kommer dröja ytterligare fem år innan antalet beslut om vård- och omsorgsboende är i nivå med innan pandemin. Inget talar i dagsläget för att behovet skulle öka i snabbare takt än den demografiska utvecklingen, utifrån förra årets och årets prognoser.
- Personer i behov av hemtjänst Solna beräknas öka med ca 13% från 2023 till 2029. Denna ökning medför att antalet hemtjänststimmar beräknas öka med 50 000 till ca. 470 000.
- Beträffande LSS-bostäder är den samlade bedömningen att Solna stad behöver öka kapaciteten med 4–5 platser årligen för att svara mot behoven. Den samlade bedömningen är att de planerade uppstarterna under de kommande åren, antalet platser i det fasta beståndet samt tillgång till platser inom valfrihetssystemet svarar mot behovet.
- En framskrivning av den genomsnittliga frekvensen ger vid handen att behovet av platser i daglig verksamhet kan komma att öka med 4–5 per år. Eventuella variationer torde kunna hanteras inom valfrihetssystemet för daglig verksamhet.
- Insatserna ledsagarservice, avlösarservice, korttidsvistelse och korttidstillsyn har de senaste tio åren varit i ungefärligt samma omfattning, mellan 30 och 50 personer erhåller respektive insats. För insatsen kontaktperson har antalet personer i gruppen minskat väsentligt under senaste åren. För samtliga insatser är det svårt att göra

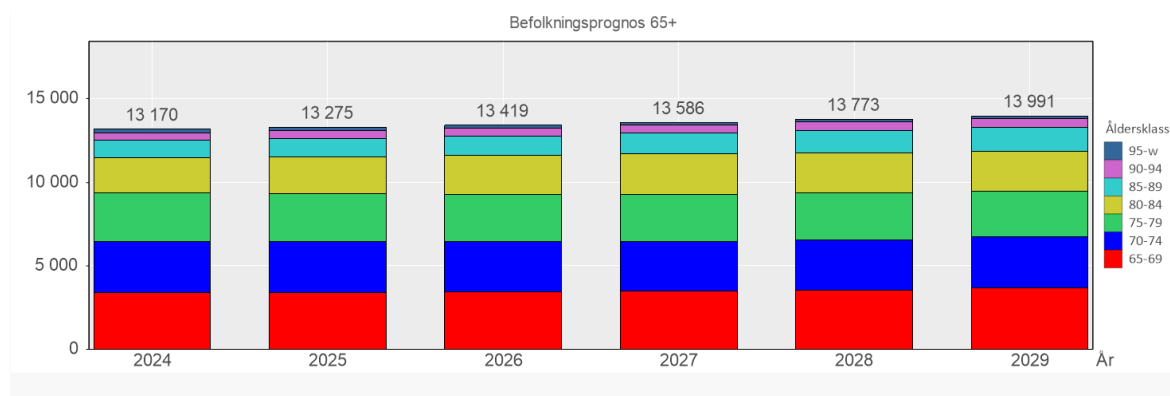

prognoser då verksamheterna är i så små volymer. Därav antar omvårdnadsförvaltningen att utvecklingen kommer att följa befolkningsutvecklingen.

Socialtjänst

Staden beviljar insatser enligt socialtjänstlagen till personer både över och under 65, men merparten av dem som beviljas erhåller socialtjänstinsatser för äldre. Det beräknade behovet av socialtjänst för äldre baseras på stadens förväntade befolkningsutveckling i stadens befolkningsprognos. Se figur nedan.

Enligt stadens befolkningsprognos beräknas antalet personer över 65 år att öka från ca 13 100 till 14 000 under perioden 2023–2029. Andelen av befolkningen är ungefär 15%. Andelen äldre av Solnas invånare har minskat kontinuerligt sedan början av 1990-talet. Nu är 15,2 % i den åldersgruppen, vilket väntas minska till 14,8 % 2029.

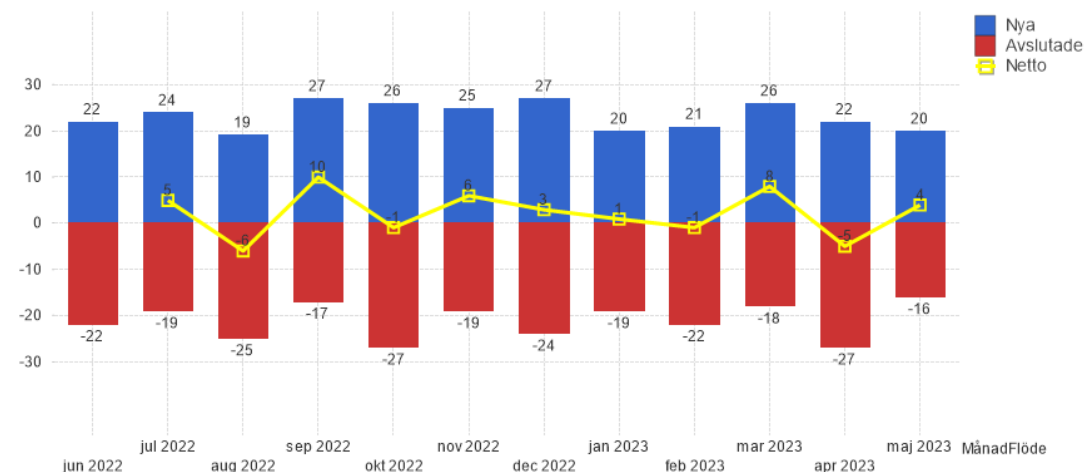
Figur 1: Prognos befolkning 65 år och äldre

Vård- och omsorgsboende

Lägesbeskrivning och utveckling

Under de senaste 5 åren har antalet boende varierat mellan 505 och som mest 624 personer.

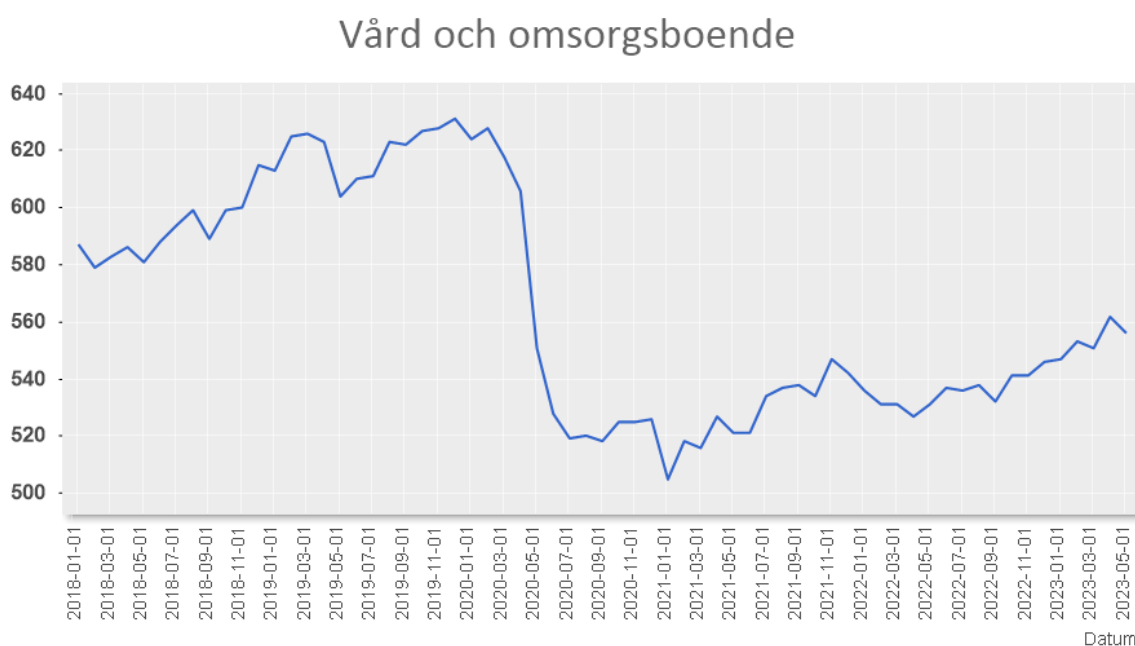
Som föregående års behovsprognos konstaterat har överdödligheten inom vård- och omsorgsboenden i direkt mening påverkat behovet mot ett lägre behov av boendeplatser i närtid. Figuren nedan visar antalet personer som flyttar in på vård- och omsorgsboende, relaterat till antalet personer som avlidit eller flyttat ut, under perioden juni 2022 till och med maj 2023.

Figur 2 In- och utflyttning på vård- och omsorgsboende under perioden juni 2022 till maj 2023

Solna stad har färre boende på vård- och omsorgsboenden idag än före pandemin. I maj 2023 har omvårdnadsnämnden ett nettovärde totalt om -77 verkställda insatser sedan januari 2020, det vill säga att det sedan pandemin har flyttat in 77 personer färre än antalet personer som avlidit eller flyttat från boendet (det senare är mycket ovanligt). Merparten av dessa tomma platser är inom det fasta beståndet av upphandlade platser enligt LOU och egenregiverksamheten Skoga. Omvårdnadsförvaltningen har med anledning av detta tillfälligt av sagt platser, som flest 75 platser sommaren 2020. I juni 2021 var antalet 71 platser, idag ett år senare är antalet av sagda platser 49.

Den totala utvecklingen av antalet platser framgår av nedanstående diagram. Som synes var det en dramatisk minskning under 2020, från 624 till 505. Sen 2021 har det åter varit en stigande trend.

Figur 3 Antal personer i vård och omsorgsboende 2018–2023

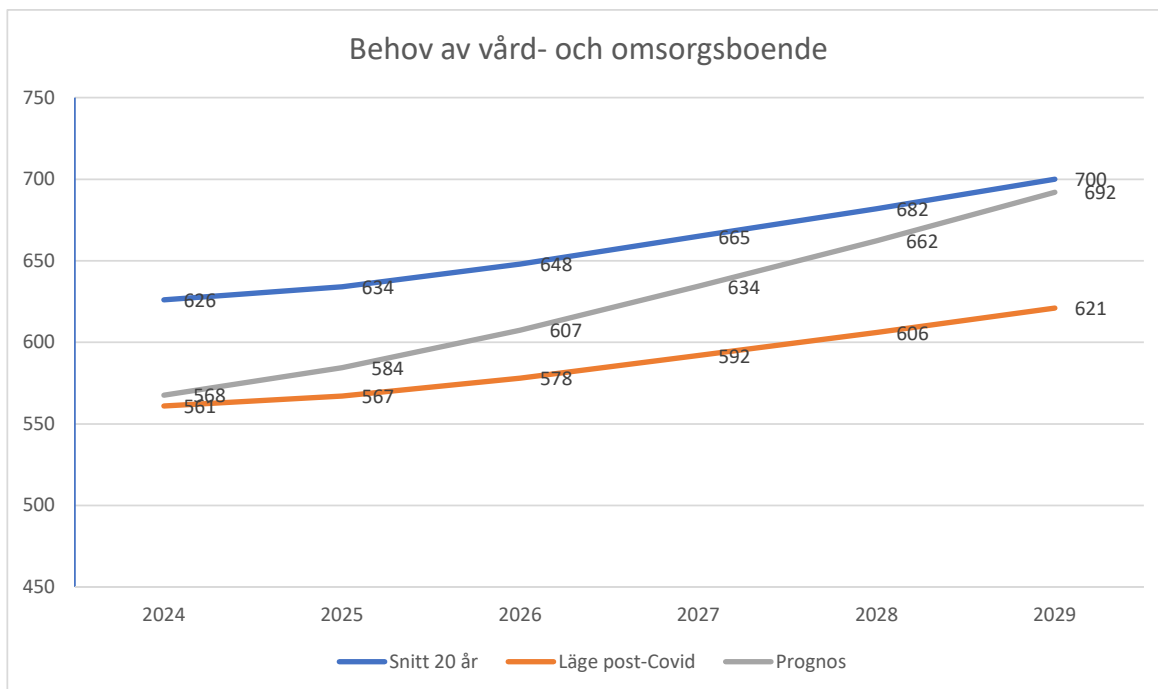
Behov av platser vid vård- och omsorgsboenden åren 2024–2029

I behovsberäkningen förutsätts att bistånd till omvårdnadsboende kommer att beviljas enligt samma riktlinjer som tidigare. De beräkningstal som använts i prognosen är

- medelvärdet av den andel av befolkningen per åldersklass som beviljats omvårdnadsboende för åren 2002–2022,
- beläggning 2022-12-31.

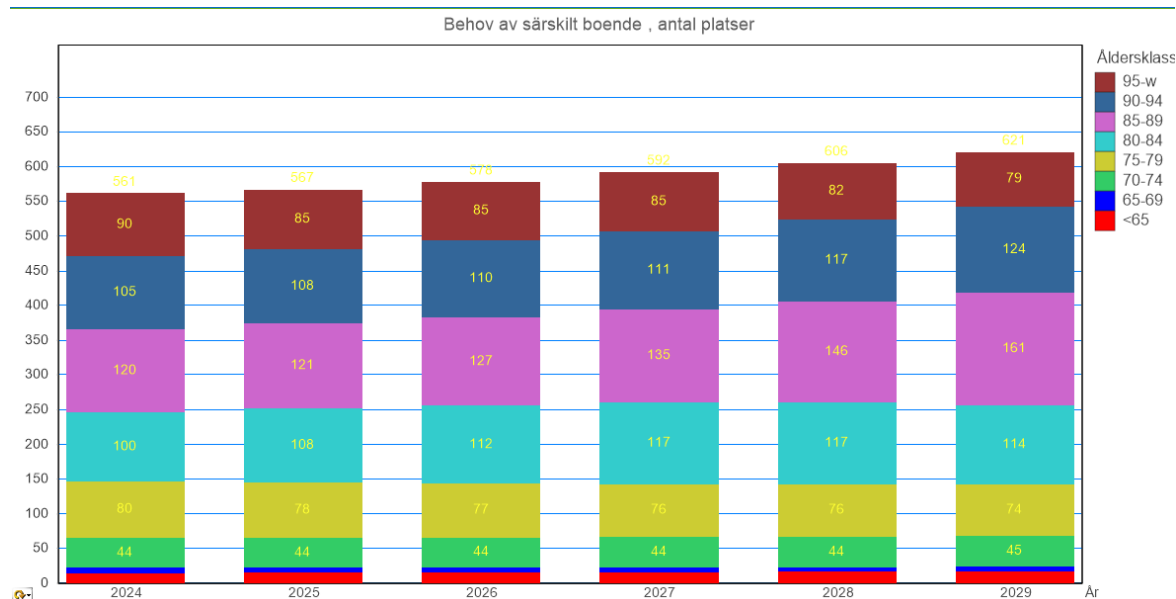
Utifrån värdena för respektive åldersklass beräknas antalet personer som kommer att behöva vård- och omsorgsboende åren 2024–2029. Den lägsta kurvan visar hur utvecklingen ser ut om nuvarande situationen består. Den översta kurvan visar vad tidigare års prognosmodeller, d.v.s. en framskrivning ett medelvärde av den hittillsvarande utvecklingen under 20 år, skulle innebära.

Omvårdnadsförvaltningen bedömer att den troliga utvecklingen kommer att ligga någonstans mellan prognosen baserat på antalet boende 2022-12-31 (Läge post-Covid) och medelvärdet (Snitt 20 år), vilket beskrivs med den grå linjen i diagrammet nedan. Prognosen bygger på ett antagande om en succesiv återgång till nivåerna som gällde före Covid-19.

Figur 4 Beräkningar av framtida behov av vård- och omsorgsboende

Behovet per åldersklass och år redovisas i nedanstående figur. Behovet av plats vid vård- och omsorgsboende är lägst i de lägre åldersgrupperna, men högre efter 80 års ålder. Diagrammet nedan baseras på post-Covid prognosen.

Figur 5 Prognos över beräknat behov av vård- och omsorgsboende per åldersgrupp

Per den 29 maj 2023 bodde 560 personer på vård- och omsorgsboenden inklusive korttidsverksamheter.

Lokalbehov

Pandemin kommer sannolikt att påverka omvårdnadsnämndens behov av platser vid vård- och omsorgsboenden både under och efter den prognosticerade perioden. Prognosen visar att behovet av platser förvisso ökar med ungefär 20% under perioden med anledning av befolkningsutvecklingen för målgruppen, men utvecklingen är i verkligheten från en jämförelsevis lägre nivå än tidigare prognoser. Om man inkluderar behovet av en överkapacitet på grund av variationer till följd av verkställighetsprocess för inflyttning av nya brukare bedömer omvårdnadsförvaltningen att det i dagsläget finns en överkapacitet om ca 20 platser. Det ökade behovet av platser som beräknas torde kunna täckas genom att åter ianspråka 49 avsågda platser fram till 2028. Därefter behövs ytterligare platser.

Till behovet av ytterligare platser, uttryckt i form av fler platser för boenden, behöver läggas planen för underhåll av existerande fastigheter för vård- och omsorgsboenden. Under 2023–2024 renoveras en del av vård- och omsorgsboendet Berga, omfattande 56 platser, varav 24 sedan tidigare varit avsågda. De 32 ytterligare platserna har kunnat hanteras genom att öppna andra avsågda platser samt placeringar enligt LOV, men konsekvensen av denna typ av planerat underhåll behöver inkluderas i planeringen av framtida lokalbehov. Till detta kommer hanteringen av avtalsrelationer med upphandlade utförare enligt LOU, vilket bidrar till en redan komplex planering som kräver framförhållning, samt konsekvenserna som ett byte av boende medför för en skör grupp personer.

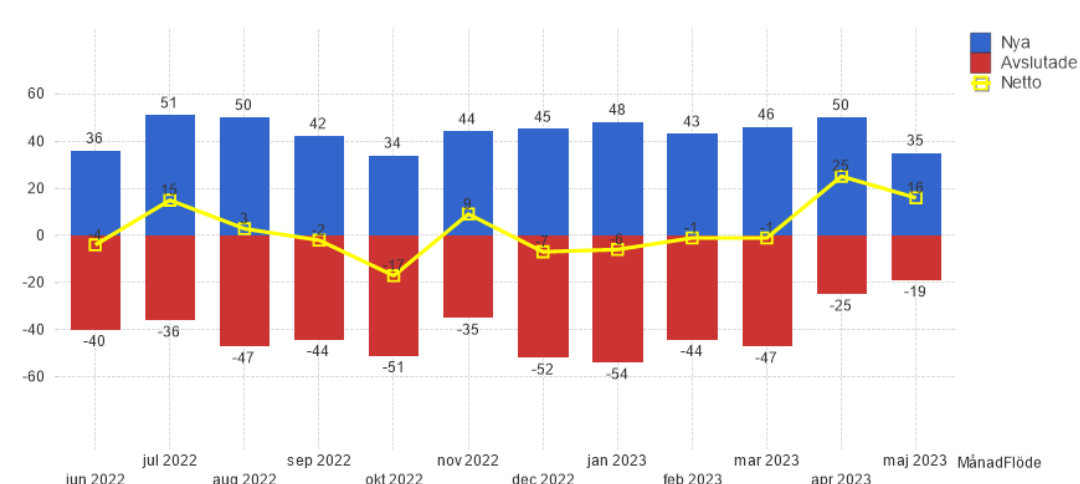
Under perioden 2024–2029 är förhandsbedömningen från Tekniska förvaltningen att Skoga behöver stamrenoveras.

Hemtjänst

Lägesbeskrivning och utveckling

Det är ett stort flöde i omsättningen av brukare av hemtjänst, under senare år har det tillkommit cirka 450–500 personer årligen i behov av hemtjänst, ungefär lika många brukar också avsluta sina hemtjänstinsatser. Under det gångna året har omsättningen varit något högre. Idag är 16 utförare verksamma inom hemtjänsten i Solna stad.

Antalet nya resp. avslutade hemtjänstkunder redovisas i nedanstående diagram:

Figur 6 Antalet nya respektive avslutade hemtjänstkunder under perioden juni 2022 till maj 2023

Under det senaste året har en nettoökning om ca 20 personer med hemtjänst konstaterats.

I genomsnitt har 11,6% (ca 1 500) av solnaborna över 65 år någon typ av hemtjänstinsats under ett år. Hemtjänst är vanligare efter 80 års ålder, endast 2–3% av solnabor i åldern 65–79 har hemtjänst, medan ca 25% i åldersgruppen 80 och äldre har insatser. Mer än varannan person över 90 har någon form av hemtjänst under året.

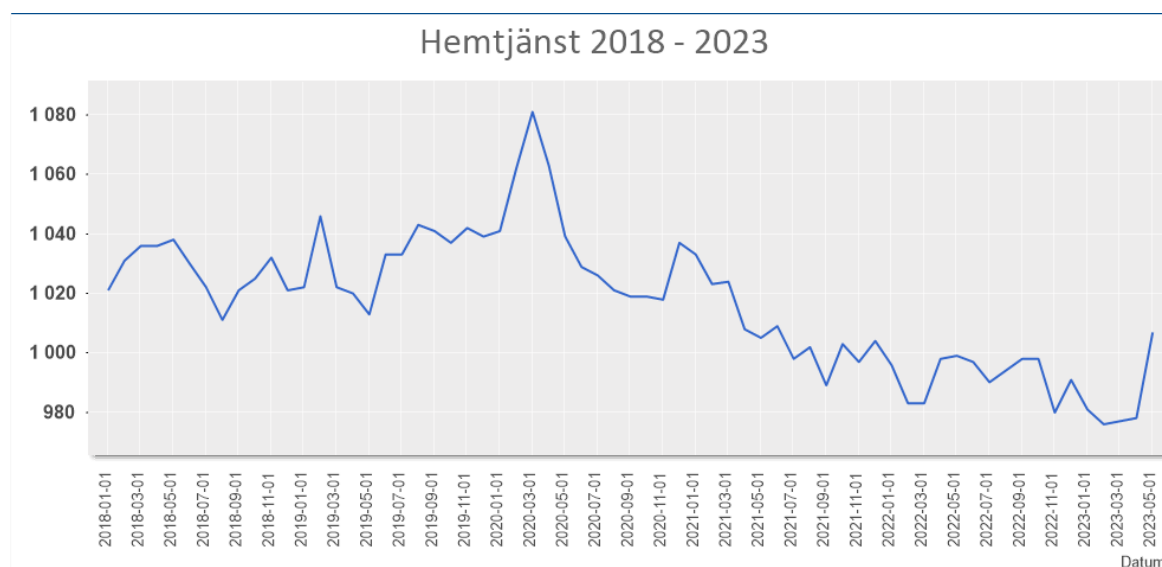
Under 2022 var drygt tre fjärdedelar av den utförda hemtjänsten i form av omvårdnadsinsatser. Sett till hur mycket hemtjänstinsatser respektive individ har, är det ingen större skillnad på timantalet i de olika åldersgrupperna, varför en prognos görs med det totala antalet personer i aktuella åldersgrupper. Drygt 9% av personerna som är beviljade hemtjänst är under 65 år. Hemtjänsten har hög variation i antal timmar per person - många brukare har få timmar medan ett mindre antal har omfattande omsorgsbehov.

Per den 29 maj 2023 hade 1 028 personer beviljade hemtjänstinsatser i Solna stad, merparten har omvårdnadsinsatser i någon form. Därutöver har drygt 500 personer enbart insatsen trygghetslarm. Antalet personer som haft någon hemtjänstinsats under de senaste åren redovisas i nedanstående tabell.

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Brukare	1487	1494	1470	1480	1487	1499	1507
Därav under 65 år	136	143	127	141	129	136	148

Antalet hemtjänstekunder juni 2022 t.o.m. maj 2023 har varit 1537.

Figuren nedan visar utvecklingen av antalet hemtjänstkunder per månadsskifte sedan 2018.

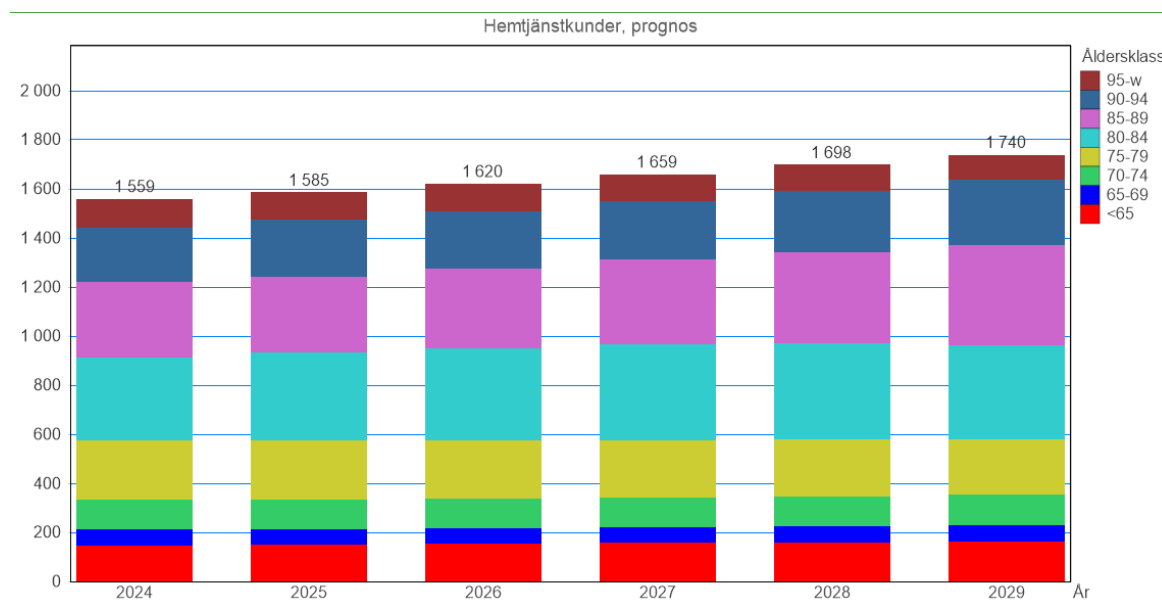

Figur 7 Hemtjänstkunder under perioden 2018–2023

Prognos för hemtjänst perioden 2024–2029

Befolkningen i åldern 65+ var i januari 2023 ca 13 100 personer. Av dessa hade 11,6% hemtjänst under året. Fram till 2029 beräknas antalet personer över 65 öka till ca 14 000 vilket är den huvudsakliga beräkningsgrunden för hur många som kommer behöva hemtjänst fram till 2029.

Om man räknar med samma omfattning av hemtjänst som perioden 2020–2022 för den kommande perioden fram till 2029, blir prognosen årligen enligt nedan:

Figur 8 Hemtjänstkunder, prognos per åldersklass

År	2024	2025	2026	2027	2028	2029
<65	148	150	154	157	159	162
65-69	64	64	65	66	67	70
70-74	122	122	120	121	120	123
75-79	243	239	235	232	231	226
80-84	336	361	376	390	392	383
85-89	306	309	325	346	372	411
90-94	224	230	235	237	250	265
95-w	116	110	109	110	106	101
Summa	1 559	1 585	1 619	1 659	1 697	1 741

Kommande behov på individnivå

Det totala antalet utförda hemtjänsttimmar ökade från ca. 415 000 timmar 2021 till 417 000 timmar 2022. Antalet timmar per kund minskade från 278 till 270. Under de senaste fem åren har antalet timmar per kund och år varierat mellan 262 och 285.

Variationen av antal timmar per person är mycket stor och det är förväntat att personer med framför allt omvårdnadsinsatser över tid också kommer att behöva utökade insatser. Om man räknar med ett genomsnitt av 270 timmar per år och hemtjänstkund ökar det totala antalet timmar till ca. 470 000.

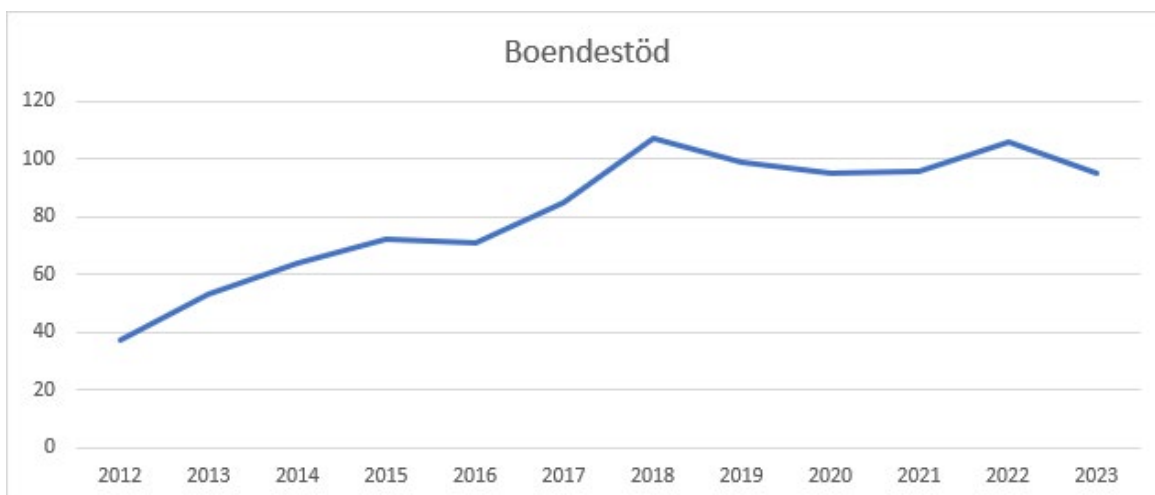
Trygghetslarm

Ca 1 250 personer har trygghetslarm i Solna. Antalet förväntas följa samma utveckling som för hemtjänsten, alltså en ökning med ca 2% per år till ca 1 450 personer år 2029.

Boendestöd

Boendestöd är en insats enligt socialtjänstlagen, men som i stor utsträckning beviljas personer under 65 år och som tillhör LSS-personkrets. Antalet beviljade boendestödsinsatser har legat stadigvarande mellan 90 och 100 personer de senaste åren.

Det är en mycket liten del av Solna stads befolkning som är beviljade insatsen. I maj 2022 var antalet personer som beviljats boendestöd av omvårdnadsnämnden 105 personer, vilket är en ökning utöver föregående års prognos med drygt 10 personer. 89 av de 105 är under 65 år. Med en så liten grupp är det svårt att beräkna en prognos.

Figur 9 Antal personer med boendestöd under perioden 2012 - 2023

Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Solna stad har en jämförelsevis låg andel av befolkningen som erhåller insatser enligt LSS. För närvarande har 334 personer i åldrarna 6–79 år insatser, vilket innebär att andelen är 39 personer per 10 000 invånare. Det är lägst i länet och femte lägst i landet. För insatserna LSS-bostad och daglig verksamhet har staden drygt hälften så många brukare som kommuner i motsvarande storlek.

Riktlinjer, lagar och domslut

Avdelningen för myndighetsutövning reviderade 2021 riktlinjer för samtliga insatser inom LSS-lagstiftningen, riktlinjerna antogs av omvårdnadsnämnden i mars 2022. De nya riktlinjerna baseras på genomgång och analys av rättspraxis som lett till ändrade bedömningsgrunder för rätten till LSS-insatser, däribland kriterier för att vara berättigad insatser och omfattning av insats. Förändringen innebär att nyansökningar bedöms utifrån andra grunder än tidigare och att ombedömningar av befintliga tidsbestämda beslut potentiellt kan leda till annat beslut, då den enskilde kan bedömas att inte längre ha behov av insatsen för att uppnå goda levnadsvillkor.

Effekten av reviderade riktlinjer behöver utvärderas när utfallet kan bedömas. Utfallet kan också komma att påverka prognosen för LSS under perioden 2024 - 2029.

En ny lagändring trädde i kraft den 1 januari 2023 avseende personlig assistans som innebär att tillsyn för att förhindra fara för enskild eller omgivning utan krav på ingående kunskaper om enskild samt tillsyn på grund av medicinska skäl ska ingå som grundläggande behov. Detta beräknas medföra att flera personer som tidigare haft beslut om personlig assistans i Solna stad kommer upp i en omfattning av grundläggande behov att de i stället beviljas assistansersättning från Försäkringskassan. Lagändringen syftar även till att lyfta ekonomiska kostnader för assistans från kommuner till Försäkringskassan. Några effekter av lagändringen har dock ännu inte visats, då avdelningen för myndighetsutövning har tagit emot flera ansökningar om personlig assistans i avvaktan på beslut från Försäkringskassan. I och med lagändringen är det således många nyansökningar som kommer upp i den omfattning som krävs för att ha rätt till personlig assistans som inte tidigare uppfyllde kriterierna.

Bostad med särskild service

Lägesbeskrivning och utveckling

Solna stad har idag två beslut om beviljande av bostad med särskild service för barn och ungdomar enligt 9 § 8 LSS. En prognos för en så liten verksamhet är inte möjlig, prognosen avser därför endast grupp- och servicebostäder för vuxna.

Med anledning av att det endast är en liten andel av befolkningen som bor på LSS-boende kan inte enbart befolkningsutvecklingen användas som tillförlitligt underlag för boendeprognos. Andel av befolkningen över 20 år med bostad enligt LSS uppgår till mindre än 3 %. Prognosen kompletteras därför med statistik över hur utvecklingen sett ut i närtid, samt information om individuella behov av boendeformer som staden redan idag känner till. Med anledning av att många brukare aktualiseras hos omvårdnadsnämnden som barn och ungdomar i samband med att de erhåller en LSS-diagnos kan individuella behov prognosticeras. Även andra faktorer gällande valfrihetssystemet och kvarboendepincipen, antal externa platser utanför Solna samt kapacitet i valbara verksamheter ska tas i beaktande.

När det gäller insatsen bostad med särskild service är det totalt 117 beviljade beslut i mars 2023. Fyra av dessa 117 beslut avser insatsen särskild anpassad bostad vilket är en boendeform utan fast bemanning där stöd ges av personliga assistenter.

Det är 33 beslut verkställda på boenden inom valfrihetssystemet, vilket är en ökning från föregående år. 10 beslut verkställdes genom individavtal på externa grupp- och servicebostäder där ett av besluten avser barnboende enligt LSS 9§ 8. Köp av enstaka platser har ökat med två platser i jämförelse med föregående år men ser vi flera år tillbaka har antalet externt köpta platser minskat vilket beror på att fyra nya LSS-boenden öppnat i Solna under 2018–2022. Ytterligare boenden belägna i och utanför Solna har godkänts inom valfrihetssystemet. Solna stad har i dagsläget 35 platser på LOU-upphandlade boenden där samtliga boenden är fullsatta. Att antalet externt köpta platser ökade med två platser jämfört med föregående år beror på att beslut fattats om bostad med särskild service för personer som omfattas av personkrets 2 LSS. Solna har i dagsläget endast ett boende med tillstånd för personkrets 2 och detta boende beräknas vara fullbelagt minst 10 år till. Övriga platser verkställs inom egen regi.

Under 2023 planeras Parkvägens gruppboende att stänga ned vilket resulterar i att Solna minskar antalet gruppboendeplatser med 6. Då Solna stått med tomma platser på grupp- och servicebostäder möter dessa tomma platser upp behovet som uppstår när Parkvägen stängs. Ytterligare två servicebostäder på sammanlagt 10 platser planeras att stängas under 2024. Dessa boenden planeras att ersättas av servicebostaden Banken som öppnar i början av 2024 som genererar 10 serviceboendeplatser. Nästa gruppboende planeras att öppnas under slutet på 2024. Dessa platser är ännu inte tillsatta och kommer kunna möta upp ett kommande behov.

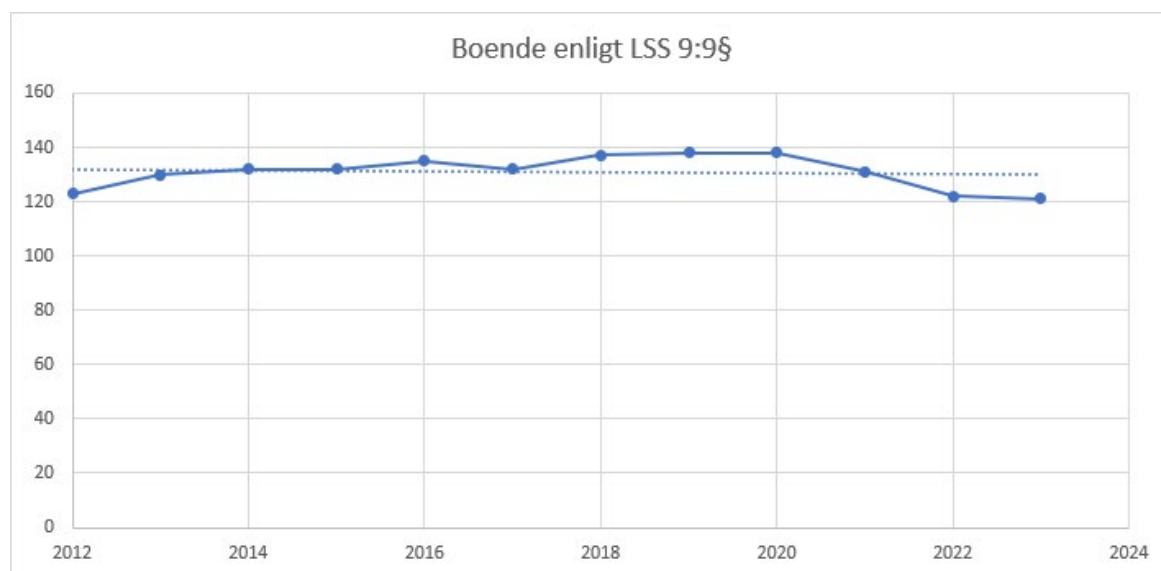
Nettobehovet av nya boendeplatser har de senaste tio åren varierat mycket, både mellan år och inom respektive år. Anledningen till det är att det är låg omsättning, där inflödet av nya sökande är ojämnt och att utflyttning eller att personer avlider likaledes är ojämnt. Det är också svårt att i prognos beakta hur länge respektive person bor i grupp- eller serviceboende. De flesta flyttar till bostad med särskild service i 20–30 års åldern, men med en avsevärd spridning med en variation från 18 till 66 år. Omvårdnadsförvaltningen ser en tendens till att medelåldern vid inflyttning har sjunkit de senaste tio åren, samt att personer bor längre i LSS-boende.

Kommande behov på individnivå

Behovet av LSS-bostad kan också följas genom att avgöra hur många av stadens nu kända brukare inom LSS som kan komma att vara aktuella för bostad senare i livet. I dagsläget har vi 14 personer som är 26 år eller äldre med så stora behov att de hade blivit beviljade en bostad med särskild service i form av en gruppboende om de valde att ansöka om insatsen. Två av dessa personer tillhör personkrets 2. Det finns för närvarande fem personer i åldersspannet 21–25 år vars stödbehov är så pass omfattande att de sannolikt skulle beviljas boende vid ansökan. Av dessa personer bedöms samtliga vara i behov av en gruppboende. Det innebär att vi i skrivandets stund har 19 personer boende i Solna som skulle kunna vara i behov av en gruppboende om de valde att ansöka vilket skulle motsvara ca 4 gruppboendestäder.

Det finns 18 personer i åldersspannet 15–20 år som i dagsläget har insatser som korttidsvistelse, korttidsstillsyn eller andra omfattande insatser vars stödbehov är så pass omfattande att de sannolikt kommer att behöva bostad med särskild service. 5 av dessa bedöms vara behov av serviceboende inom sex år, resterande 7 bedöms vara i behov av gruppboende. Behovet kan komma att uppkomma inom 5–6 år. Detta innebär ett behov av ytterligare en gruppboende inom 6 år samt en halv serviceboende inom 6 år. Det finns 6 personer i åldersspannet 10–14 år som i dagsläget har insatser som korttidsvistelse, korttidsstillsyn eller andra omfattande insatser och vars stödbehov är så pass omfattande att de sannolikt kommer att behöva bostad med särskild service inom 10–15 år. För dessa ungdomar är det dock svårare att prognostisera behovet då situationen och stödbehovet kan förändras mycket i och med att personerna utvecklas och blir äldre. trend.

Nedanstående figur visar utvecklingen sedan 2010 där den streckade linjen visar en genomsnittlig omfattning under perioden.

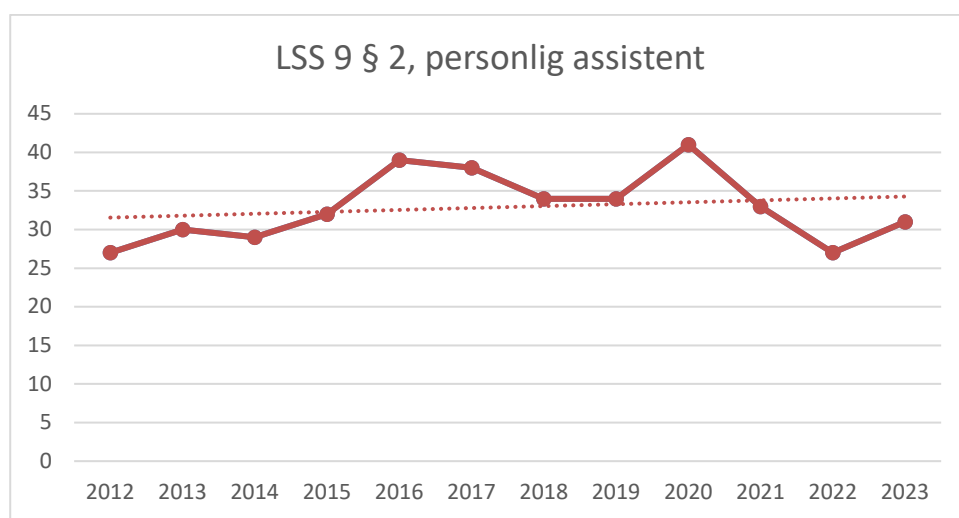

Figur 10 Boende enligt LSS för perioden 2012 – 2023

Personlig assistans

Lägesbeskrivning och utveckling

Utvecklingen av beslut om personlig assistans har de gångna tio åren inte följt den demografiska utvecklingen, utan har i stället varit stadigt ökande. Om utvecklingen följer den historiska trenden kommer antalet ärenden att öka med drygt 10 ärenden inom fem år, vilket är drygt dubbelt så snabb takt som befolkningsutvecklingen. Sedan förra årets notering kan utläsas att utvecklingen återigen vänt uppåt för personlig assistans, från 26 pågående beslut i maj 2022 till 33 personer med beslut i mars 2023, se tidigare avsnitt Riktlinjer, lagar och domar om ändrad bedömning av insatsen.

Figur 11 Personlig assistans för perioden 2012 – 2023

Den streckade linjen visar genomsnittliga omfattningen för insatsen personlig assistent.

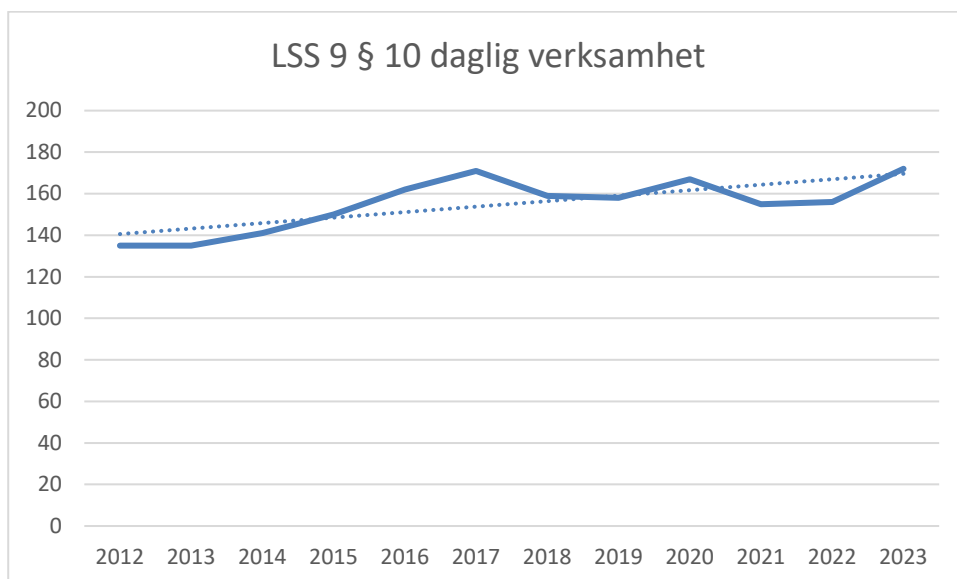
Utöver de insatser som Solna stad fattar beslut om, finns det årligen ett drygt nittiototal personer som har beslut om assistansersättning, där Försäkringskassan fattar beslut och staden har kostnadsansvar för de första 20 timmarna varje vecka. Personlig assistans är en insats som berör ett fåtal personer med stor variation i omfattning och låg förutsägbarhet. De två gångna årens trendbrott och att det är så få personer som berörs gör att det är svårt att göra en prognos.

Daglig verksamhet

Lägesbeskrivning och utveckling

I mars 2023 var 173 personer beviljade daglig verksamhet. Det är mindre än 0,25% av befolkningen i åldersgruppen 20–64 år.

Omvårdnadsförvaltningen bedömer att eventuella variationer kan hanteras inom valfrihetssystemet för daglig verksamhet men kan se svårigheter med att verkställa beslut för personer med stora funktionsnedsättningar inom valfrihetssystemet då få verksamheter är riktade till målgruppen.

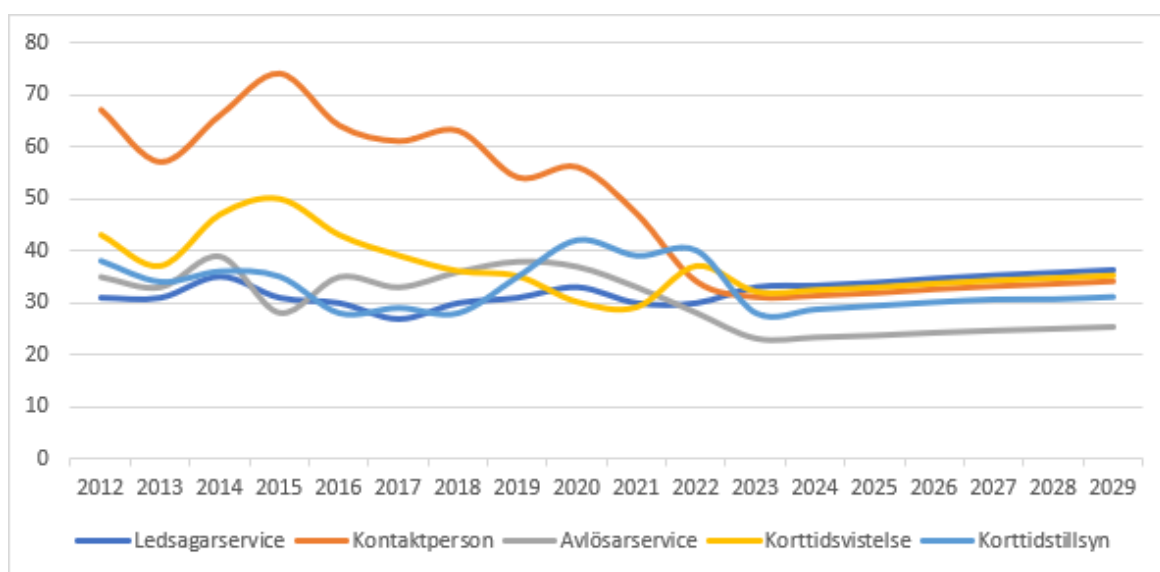

Figur 12 Daglig verksamhet för perioden 2012 - 2023

En rak framskrivning av den genomsnittliga frekvensen ger vid handen att behovet av platser i daglig verksamhet kan komma att öka med 4–5 per år.

Övriga insatser, LSS

Insatserna ledsagarservice, avlösarservice, korttidsvistelse och korttidstillsyn har de senaste tio åren varit i ungefärligt samma omfattning, mellan 30 och 50 personer erhåller respektive insats. För insatsen kontaktperson har antalet personer i gruppen minskat sedan år 2022 vilket är en direkt konsekvens av ändrade bedömningsgrunder för inkomna ansökningar. För samtliga insatser är det svårt att göra prognoser då verksamheterna är i så små volymer. Därav antar omvårdnadsförvaltningen att utvecklingen kommer att följa befolkningsutvecklingen. I figuren nedan framgår utvecklingen de gångna tio åren, samt en prognos baserad på befolkningsutvecklingen i Solna. Framskrivningen är baserad på nuvarande omfattning av insatserna (maj 2023).

Figur 13 Övriga LSS-insatser, historiskt och bedömd framtida omfattning

Figur 13 visar utvecklingen för övriga insatser de gångna åren. För åren 2022 - 2023 framgår en tydlig förändring av antalet beslut om kontaktperson. En förklaring till att antal beslut stabiliserats kan vara att beslut om kontaktperson vanligtvis gäller i ett till två år. Detta medför att merparten av samtliga personer som erhåller insatsen har fått sitt beslut omprövat efter de nya riktlinjerna som antogs av omvårdnadsnämnden våren 2022.

Omvårdnadsförvaltningen bedömer att insatsen nu stabiliserats på en lägre nivå totalt sett. Antalet personer ligger kvar på nivån från 2022, nu är antalet 34 personer. Skälet till detta är att avdelningen för myndighetsutövning tillämpar andra bedömningsgrunder för rätten till insatsen än tidigare. En bedömning av utvecklingen inom verksamhetsområdet kontaktperson kan göras först om ett eller två år, men det är inte sannolikt att det faktiska antalet beslut kommer följa den beräknade prognosen de kommande åren med anledning av ändrad bedömningsgrund för insatsen.

Även ledsagarservice och avlösning har en avvikande utveckling under föregående år. Insatsen ledsagarservice syftar till att bryta enskildas isolering och ta del av samhällslivet.

Antal personer med ledsagarservice minskade under år 2022 och ett antagande kring detta var pandemins restriktioner om social distansering. Restriktionerna släpptes under år 2022 och en förklaring till ökningen kan således vara att fler återigen har ansökt om insatsen för att få stöd att ta del av samhällslivet.

Vidare är avlösarservice en insats som fortsätter minska i antal personer med beslut. Fem personer färre erhåller insatsen jämfört med föregående år. Omvårdnadsförvaltningen kan se flera orsaker till att beslut om avlösarservice fortsätter sjunka. Flera individer har avslutat avlösarservice i takt med att barnet eller ungdomen blir äldre, varpå stödbehoven förändras och andra stödinsatser i stället blir aktuella.

Insatsen korttidsvistelse följer alltså befolkningsutvecklingen, men omvårdnadsförvaltningen har svårt att verkställa insatsen motsvarande de behov som den enskilde och dess anhöriga har. Antalet korttidsverksamheter som kan verkställas på helger är färre än det finns behov för, vilket är ett generellt problem i hela Stockholms län.

Den sammantagna bilden av utvecklingen för beslut om LSS-insatser är att verksamheterna kommer att öka i en långsam takt. Utifrån 2023 års nivåer och med den beräknade befolkningsutvecklingen handlar det i regel om ett fåtal tillkommande individer per år.